

เฉลยแบบฝึกหัด

เฉลยแบบฝึกหัดเสริมทักษะที่ 1.1

ข้อ 1

- 1.1) $A = \{ \text{เมษายน, มิถุนายน, กันยายน, พฤศจิกายน} \}$
- 1.2) $B = \{1, 2, 3, 4, \dots, 99\}$
- 1.3) $C = \{a, e, i, o, u\}$
- 1.4) $D = \{ \text{กุมภาพันธ์} \}$
- 1.5) $E = \{ \text{สีแดง, สีขาว, สีน้ำเงิน} \}$
- 1.6) $F = \{ \text{คณะวิทยาศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์, คณะนิติศาสตร์, คณะบริหารธุรกิจ, คณะเศรษฐศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์} \}$
- 1.7) $G = \{1, 2\}$
- 1.8) $H = \emptyset$

ข้อ 2

- 2.1) A มี 3 อีลีเมนต์ คือ 1, 5 และ 7
- 2.2) B มี 2 อีลีเมนต์ คือ 1 และ $\{1\}$
- 2.3) C มี 1 อีลีเมนต์คือ 123
- 2.4) D มี 3 อีลีเมนต์ คือ 2, $\{2, 3\}$ และ $\{3\}$
- 2.5) E มี 4 อีลีเมนต์ คือ 12, 3, 456 และ 7
- 2.6) F มี 2 อีลีเมนต์ คือ 12 และ 21
- 2.7) G มี 2 อีลีเมนต์ คือ 0 และ 1

2.8) H มี 4 ฮิลเบิร์ต คือ 1, 2, {2} และ 12

2.93 I มี 2 ฮิลเบิร์ต คือ 4 และ 5

2.10) J มี 0 ฮิลเบิร์ต คือ ไม่มีฮิลเบิร์ตเลย

ข้อ 3

3.1) ถูก	3.2) ถูก	3.3) ผิด	3.4) ผิด
3.5) ถูก	3.6) An	3.7) ถูก	3.8) In
3.9) ผิด	3.10) ถูก	3.11) In	3.12) ถูก
3.13) ถูก	3.14) ผิด	3.15) ถูก	3.16) ผิด
3.17) ถูก	3.18) In	3.19) ผิด	3.20) ถูก

ข้อ 4

4.1) ถูก	4.2) ผิด	4.3) ผิด	4.4) ผิด
4.5) ผิด	4.6) ผิด	4.7) ผิด	4.8) ผิด
4.9) ถูก	4.10) ผิด	4.11) ถูก	4.12) ถูก
4.13) An	4.14) ผิด	4.15) ผิด	4.16) ถูก
4.17) ถูก	4.18) ผิด	4.19) ถูก	4.20) ถูก

ข้อ 5

5.1) จำนวนสับเซตของ $A = 2^0 = 1$ เซต (เพราะว่า A เป็นเซตเปล่า ดังนั้น จำนวนฮิลเบิร์ตในเซต A จึงเท่ากับ 0)

สับเซตของ A คือ { } นั่นเอง

5.2) จำนวนสับเซตของ A = 2¹ = 2 เซต คือ

B₁ = { } B₂ = { a }

5.3) จำนวนสับเซตของ C = 2² = 4 เซต คือ

C₁ = { } C₂ = { a }

C₃ = { {b, c} } C₄ = { a, {b, c} }

5.4) จำนวนสับเซตของ D = 2³ = 8 เซต คือ

D₁ = { } D₂ = { a }

D₃ = { b } D₄ = { c }

D₅ = { a, b } D₆ = { a, c }

D₇ = { b, c } D₈ = { a, b, c }

ข้อ ๖

6.1) { 1 }

6.2) { } = ∅

6.3) { 1, 2, { 3 }, { 2,3 } }

6.4) { 1, { 2 } , 3, 2 }

6.5) { 1, 2 }

6.6) { 1, 2 }

6.7) { 1,2, { 3 } , { 2,3 } }

6.8) { 1, 2 }

6.9) { 2, { 3 } , { 2,3 } }

6.10) = ∅

6.11) { 1 }

6.12) { 2 }

6.13) { { 3 } , { 2,3 } }

6.14) ∅

6.15) { 2 }

6.16) ∅

6.17) { { 2 } , 3, 2 }

6.18) ∅

6.19) { { 2 } , 3 }

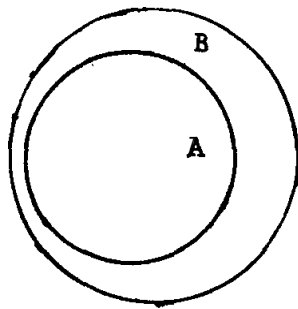
6.20) ∅

ข้อ 7

7. 1) ผิด	7. 2) ถูก	7. 3) ผิด
7. 4) ถูก	7. 5) ถูก	7. 6) ผิด
7. 7) ถูก	7. 8) ถูก	7. 9) ผิด
7. 10) ถูก		

ข้อ 8

$A \subseteq B$ เราสามารถเขียนแผนภาพแทนเซตได้เป็น

ดังนั้นเราจึงได้ว่า

1) ผิด	2) ถูก	3) ถูก	4) ผิด
5) ถูก	6) ผิด		

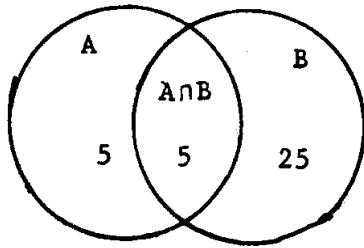
ข้อ 9

ให้ A แทนเซตของนักเรียนที่ได้รับรางวัลเรียนดี ซึ่งมี 10 คน

B แทนเซตของนักเรียนที่ได้รับรางวัลมารยาทดี ซึ่งมี 30 คน

ดังนั้นเซตของนักเรียนที่ได้รับรางวัลทั้งสองรางวัล ก็คือ $A \cap B$ มี 5 คน

เราสามารถเขียนภาพแทนเซตได้เป็น

โดยขั้นแรกเขียน $A \cap B$ (ซึ่งเท่ากับ 5 ก่อน)

- 1) โดยที่ A มี 10 คน ดังนั้น $A - (A \cap B) = 10 - 5 = 5$ คน
นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับรางวัลเรียนดีเพียงอย่างเดียวมี 5 คน
- 2) และโดยที่ B มี 30 คน ดังนั้น $B - (A \cap B) = 30 - 5 = 25$
นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับรางวัลมารยาทดีเพียงอย่างเดียวมี 25 คน
- 3) นักเรียนทั้งหมดที่ได้รับรางวัล มี $5 + 5 + 25 = 35$ คน
- 4) โดยที่นักเรียนทั้งหมดมี 80 คน และได้รับรางวัลทั้งหมด 35 คน
ดังนั้น คนที่ไม่ได้รับรางวัลมี $80 - 35 = 45$ คน

ข้อ 10

ให้ A แทนเซตของนักเรียนที่ชอบคณิตศาสตร์ ซึ่งมี 80 คน

B แทนเซตของนักเรียนที่ชอบวิทยาศาสตร์ ซึ่งมี 65 คน

C แทนเซตของนักเรียนที่ชอบภาษาอังกฤษ ซึ่งมี 55 คน

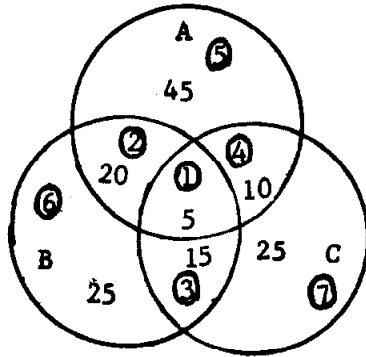
ดังนั้น $B \cap C$ หมายถึงเซตของนักเรียนที่ชอบทั้งวิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งมี 20 คน

$A \cap B$ หมายถึงเซตของนักเรียนที่ชอบคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งมี 25 คน

$A \cap C$ หมายถึงเซตของนักเรียนที่ชอบคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งมี 15 คน

$(A \cap B) \cap C$ หมายถึง เซ็ตของนักเรียนที่ชอบทั้งสามวิชา ซึ่งมี 5 คน

เราสามารถเขียนภาพแทนเซตต่าง ๆ ได้ดังนี้

เราทราบว่า $(A \cap B) \cap C$ หรือส่วนที่ ① = 5 และทราบว่า $A \cap B = 25$
ดังนั้นส่วนที่ ② จึงได้เท่ากับ $25 - 5 = 20$

เราทราบว่า $B \cap C = 20$ ดังนั้นส่วนที่ ③ จึงได้เท่ากับ $20 - 5 = 15$

เราทราบว่า $A \cap C = 15$ ดังนั้นส่วนที่ ④ จึงได้เท่ากับ $15 - 5 = 10$

เราทราบว่า $A = 80$ ดังนั้นส่วนที่ ⑤ จึงได้เท่ากับ $80 - (20 + 5 + 10) = 45$

เราทราบว่า $B = 65$ ดังนั้นส่วนที่ ⑥ จึงได้เท่ากับ $65 - (20 + 5 + 15) = 25$

เราทราบว่า $C = 55$ ดังนั้นส่วนที่ ⑦ จึงได้เท่ากับ $55 - (10 + 5 + 15) = 25$

ลองทดสอบว่า จำนวนต่าง ๆ สอดคล้องกับที่โจทย์กำหนดไหม ?

จะเห็นว่า เซ็ต $A = 45 + 20 + 5 + 10 = 80$

$$B = 25 + 20 + 5 + 15 = 65$$

$$C = 25 + 10 + 5 + 15 = 55$$

$$B \cap C = 5 + 15 = 20$$

$$A \cap B = 20 + 5 = 25$$

$$A \cap C = 10 + 5 = 15$$

$$(A \cap B) \cap C = 5$$

เป็นจริงตามที่โจทย์กำหนด

ดังนั้นจากแผนภาพจะได้ว่า

- 1) จำนวนนัก เรียนทั้งหมดมี 200 คน ดังนั้นนัก เรียนที่ไม่ชอบวิชาใด เลยในสามวิชานี้คือ
 $200 = (45 + 20 + 5 + 10 + 25 + 15 + 25)$
 $= 200 - 145 = 55$ คน
- 2) นักเรียนที่ชอบวิชาคณิตศาสตร์เพียงวิชาเดียวเท่านั้น มี 45 คน
- 3) นักเรียนที่ชอบวิชาเดียววิชา เดียวเท่านั้น มี $45 + 25 + 25 = 95$ คน
- 4) นักเรียนที่ชอบ 2 วิชา เท่านั้น มี $20 + 10 + 15 = 45$ คน
- 5) นักเรียนที่ชอบคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, แต่ไม่ชอบภาษาอังกฤษ มี $45 + 20 + 25 = 90$ คน

เฉลยแบบฝึกหัดเสริมทักษะที่ 1.2

ข้อ 1

1.1) ให้ p แทนข้อความ "แดงเป็นชานา"

q แทนข้อความ "แดงต้องทำงานหนัก"

ดังนั้น สัญลักษณ์แทนข้อความ "ถ้าแดงเป็นชานา แล้ว แแดงต้องทำงานหนัก" คือ

$$p \Rightarrow q$$

1.2) ให้ p แทนข้อความ "แดงเป็นชานา"

q แทนข้อความ "แดงเป็นชาวสวน"

ดังนั้น สัญลักษณ์แทนข้อความ "แดงเป็นชานาหรือชาวสวน" คือ $p \vee q$

- 1.3) ให้ p แทนข้อความ 3 เป็นเลขคู่
q แทนข้อความ 4 เป็นเลขคี่

ดังนั้น สัญลักษณ์แทนข้อความ "3 เป็นเลขคู่ และ 4 เป็นเลขคี่" คือ $p \wedge q$

- 1.4) ให้ p แทนข้อความ 2 เป็นเลขคู่

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "2 เป็นเลขคู่หรือ 2 ไม่เป็นเลขคู่" คือ $p \vee \sim p$

- 1.5) ให้ p แทนข้อความ $2^2 = 4$

q แทนข้อความ $(-2)^2 = 4$

r แทนข้อความ $2 = -2$

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "ถ้า $2^2 = 4$ และ $(-2)^2 = 4$ แล้ว

$2 = -2$ " คือ $(p \wedge q) \Rightarrow r$

- 1.6) ให้ p แทนข้อความ $a = b$

q แทนข้อความ $a^2 = b^2$

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "ถ้า $a = b$ แล้ว $a^2 = b^2$ " คือ $p \Rightarrow q$

- 1.7) ให้ p แทนข้อความ $3^2 = 9$

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ $3^2 = 9$ และ $3^2 \neq 9$ คือ $p \wedge \sim p$

- 1.8) ให้ p แทนข้อความ $3^2 = 9$

q แทนข้อความ $3^2 = 10$

ดังนั้น สัญลักษณ์แทนข้อความ " $3^2 = 9$ และ $3^2 = 10$ " คือ $p \wedge q$

1.9) ให้ p แทนข้อความ เส้นตรง 2 เส้นตัดกัน

q แทนข้อความ มุมตรงข้ามย่อมเท่ากัน

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "ถ้าเส้นตรงสองเส้นตัดกันมุมตรงข้ามย่อมเท่ากัน"

คือ $p \rightarrow q$

1.10) ให้ p แทนข้อความ 4 เป็นจำนวนคู่

q แทนข้อความ 4^2 เป็นจำนวนคู่

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "ถ้า 4 เป็นจำนวนคู่แล้ว 4^2 จะเป็นจำนวนคู่"

คือ $p \rightarrow q$

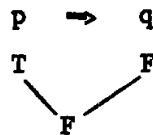
ข้อ 2

2.1) ให้ p แทนข้อความ $2 + 3 = 5$ (เป็นจริง)

q แทนข้อความ คนย่อมมีหาง (เป็นเท็จ)

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "ถ้า $2 + 3 = 5$ แล้วคนย่อมมีหาง"

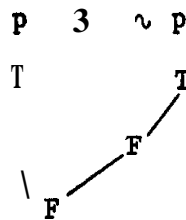
คือ $p \rightarrow q$

นี่คือ ข้อความ "ถ้า $2 + 3 = 5$ แล้ว คนย่อมมีหาง" เป็นเท็จ

2.2) ให้ p แทนข้อความ $2 + 3 = 5$ (เป็นจริง)

ดังนั้น สัญลักษณ์แทนข้อความ "ถ้า $2 + 3 = 5$ แล้ว $2 + 3 \neq 5$ คือ $p \rightarrow \sim p$

นั่นคือ ข้อความ "ถ้า $2 + 3 = 5$ แล้ว $2 + 3 \neq 5$ " เป็นเท็จ

2.3) เป็นจริง 2.4) เป็นจริง 2.5) เป็นจริง

2.6) เป็นเท็จ 2.7) เป็นจริง 2.8) เป็นจริง

2.9) เป็นเท็จ

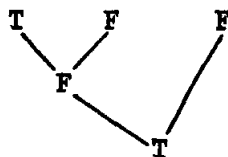
2.10) ให้ p แทนข้อความ $2 + 2 = 4$ (เป็นจริง)

q แทนข้อความ $1 + 2 = 5$ (เป็นเท็จ)

r แทนข้อความ $2 + 3 = 8$ (เป็นเท็จ)

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "ถ้า $2 + 2 = 4$ และ $1 + 2 = 5$ แล้ว $2 + 3 = 8$ คือ $(p \wedge q) \Rightarrow r$

$$(p \wedge q) \Rightarrow r$$

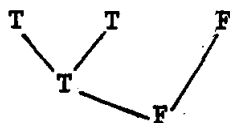
นั่นคือ ข้อความ "ถ้า $2 + 2 = 4$ และ $1 + 2 = 5$ แล้ว $2 + 3 = 8$ เป็นจริง

ข้อ 8 กำหนดให้ p,q เป็นจริง (T) และ r,s เป็นเท็จ (F)

3.1) ตอบ เป็นเท็จ

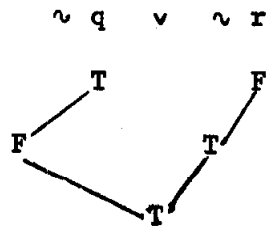
แนวทางการพิจารณา

$$(p \wedge q) \Rightarrow r$$

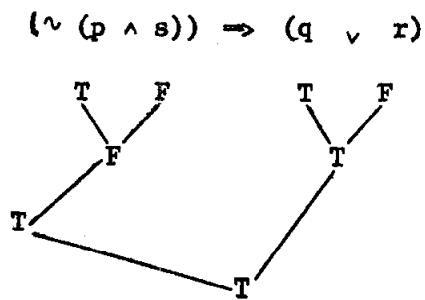
3.2) ตอบ เป็นจริง

แนวทางการพิจารณา

3.3) ตอบ เป็นจริง

แนวทางการพิจารณา

3.4) เป็นเท็จ

3.5) เป็นจริง

3.6) เป็นเท็จ

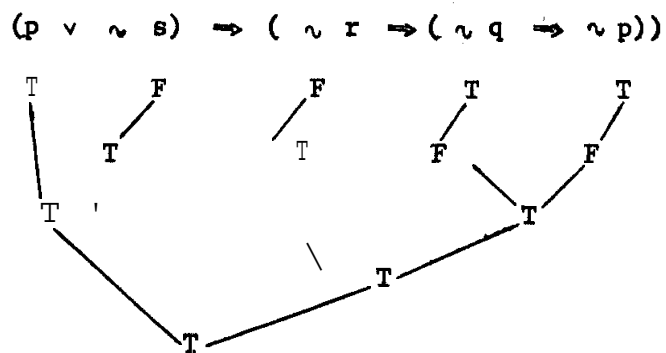
3.7) เป็นจริง

3.8) เป็นจริง

3.9) เป็นจริง

3.10) ตอบ เป็นจริง

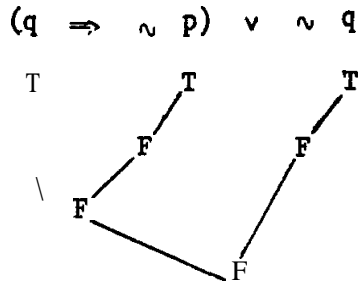
แนวทางการพิจารณา

ข้อ 4

4.1) จาก $p \wedge q$ เป็นจริง แสดงว่า p ต้องเป็นจริง, q ต้องเป็นจริง (ตามตารางค่า เชื่อม " \wedge ")

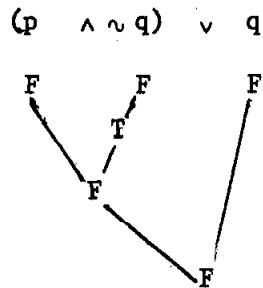
พิจารณา

ดังนั้น ข้อความ $(q \Rightarrow \sim p) \vee \sim q$ เป็นเท็จ

4.2) ให้ $p \vee q$ เป็นเท็จ แสดงว่า p ต้องเป็นเท็จ, q ต้องเป็นเท็จ

พิจารณา

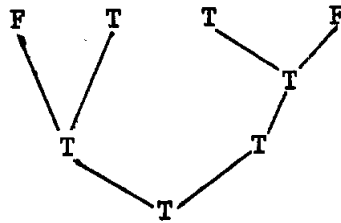

นั่นคือ ข้อความ $(p \wedge \sim q) \vee q$ เป็นเท็จ

4.3) ให้ $p \Rightarrow q$ เป็นเท็จ แสดงว่า p ต้องเป็นจริง, q ต้องเป็นเท็จ

พิจารณา

$$(q \Rightarrow p) \wedge (p \vee \sim q)$$

นั่นคือ ข้อความ $(q \Rightarrow p) \wedge (p \vee \sim q)$ เป็นจริง

4.4) เป็นจริง

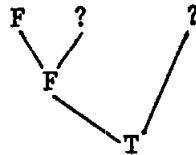
4.5) เป็นจริง

ข้อ 5

5.1) ตอบ เป็นจริง

พิจารณา

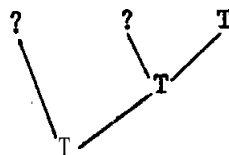
$$(p \wedge q) \Rightarrow r$$

5.2) ตอบ เป็นจริง

พิจารณา

$$p \Rightarrow (q \Rightarrow r)$$

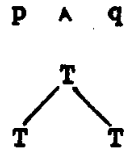
5.3) เป็นจริง

5.4) เป็นจริง

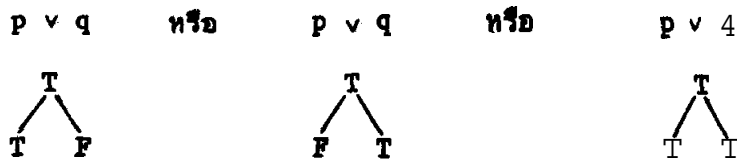
5.5) เป็นจริง

ข้อ ๕

6.1) ตอบ p เป็น T, q เป็น T
แนวพิจารณา

6.2) ตอบ p เป็นจริง หรือ เท็จก็ได้
แนวพิจารณา

6.3) p เป็นจริง, q เป็นเท็จ

6.4) p เป็นจริง, q เป็นเท็จ, r เป็นเท็จ

6.5) p เป็นจริง, q เป็นเท็จ, r เป็นเท็จ, s เป็นจริง

ข้อ 7

7.1) ตอบ จำเป็นต้องเป็นจริง

แนวพิจารณา $p \Rightarrow q$ เป็นจริง โดยที่ p เป็นจริง
ดังนั้น q จะต้องเป็นจริงด้วย

7.2) ตอบ จำเป็นต้องเป็นเท็จ

แนวพิจารณา $p \Rightarrow q$ เป็นเท็จ โดยที่ p เป็นจริง
ดังนั้น q จำเป็นต้องเป็นเท็จ

7.3) ตอบ ไม่จำเป็น อาจเป็นจริง หรือ เท็จก็ได้

แนวทอณา $p \vee q$ เป็นจริง โดยที่ p เป็นจริง แล้ว
ดังนั้น q จะเป็นจริงหรือเท็จก็ได้

7.4) จำเป็นต้องเป็นจริง

7.5) จำเป็นต้องเป็นเท็จ

ข้อ 8

8.1) $p \rightarrow \sim p$

p	$\sim p$	$p \rightarrow \sim p$
T	F	F
F	T	T

6.2) $(p \rightarrow q) \rightarrow (\sim p \vee q)$

(1) p	(2) q	(3) $p \rightarrow q$	(4) $\sim p$	(5) $\sim p \vee q$	(6) $(p \rightarrow q) \rightarrow (\sim p \vee q)$
T	T	T	F	T	T
T	F	F	F	F	T
F	T	T	T	T	T
F	F	T	T	T	T

ช่อง (3) ได้จาก ช่อง (1) กับช่อง (2) เชื่อมด้วย " \rightarrow "

ช่อง (4) ได้จาก ช่อง (1) โดย " \sim "

ช่อง (5) ได้จาก ช่อง (4) กับช่อง (2) เชื่อมด้วย " \vee "

ช่อง (6) ได้จาก ช่อง (3) กับช่อง (5) เชื่อมด้วย " \rightarrow "

8.3) $(p \vee \sim p) \rightarrow q$

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
p	q	$\sim p$	$p \vee \sim p$	$(p \vee \sim p) \rightarrow q$
T	T	F	T	T
T	F	F	T	F
F	T	T	T	T
F	F	T	T	F

ช่อง (3) ได้จาก ช่อง (1) โดย " \sim "

ช่อง (4) ได้จาก ช่อง (1) กับ ช่อง (3) เชื่อมด้วย " \vee "

ช่อง (5) ได้จาก ช่อง (4) กับ ช่อง (2) เชื่อมด้วย " \rightarrow "

8.4) $p \Rightarrow (q \Rightarrow r)$

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
p	q	r	$q \Rightarrow r$	$p \Rightarrow (q \Rightarrow r)$
T	T	T	T	T
T	T	F	F	F
T	F	T	T	T
T	F	F	T	T
F	T	T	T	T
F	T	F	F	T
F	F	T	T	T
F	F	F	T	T

ข้อ (4) ได้จาก ข้อ (2) กับข้อ (3) เชื่อมด้วย " \Rightarrow "
ข้อ (5) ได้จาก ข้อ (1) กับข้อ (4) เชื่อมด้วย " \Rightarrow "

ข้อ 9

จากที่ทำมาแล้วในข้อ 8 เราจะได้ว่า

- 9.1) ไม่เป็น Tautology 9.2) เป็น Tautology
9.3) ไม่เป็น Tautology 9.4) ไม่เป็น Tautology
9.5) เป็น Tautology

ข้อ 10

- 10.1) ให้ p แทนข้อความ $a + b = 4$
ดังนั้น สัญลักษณ์แทนข้อความ " $a + b = 4$ หรือ $a + b \neq 4$ " ก็คือ
 $p \vee \sim p$ และเป็น Tautology
- 10.2) ให้ p แทนข้อความ "แดงขยัน"
 q แทนข้อความ "แดงทำงานหนัก"
ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "ถ้าแดงขยันแล้วแดงขยันทำงานหนักหรือแดงขยัน
ขยัน" คือ $p \Rightarrow (p \vee q)$ และเป็น Tautology
- 10.3) ให้ p แทนข้อความ "แดงขยัน"
 q แทนข้อความ "แดงร่ำรวย"

ดังนั้น สัญลักษณ์ แทนข้อความ "ถ้าแดงขยับและแดงรำรวยแล้วแดงยอมขยับหรือรำรวย"

คือ $(p \wedge q) \Rightarrow (p \vee q)$

พิจารณาตารางแสดงค่าความจริงของ $(p \wedge q) \Rightarrow (p \vee q)$

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
P	q	$p \wedge q$	$p \vee q$	$(p \wedge q) \Rightarrow (p \vee q)$
T	T	T	T	T
T	F	F	T	T
F	T	F	T	T
F	F	F	F	T

ข้อ (3) ได้จาก ข้อ (1) กับข้อ (2) เชื่อมด้วย " \wedge "

ข้อ (4) ได้จาก ข้อ (1) กับข้อ (2) เชื่อมด้วย " \vee "

ข้อ (5) ได้จาก ข้อ (3) กับข้อ (4) เชื่อมด้วย " \Rightarrow "

จากตารางเราจะได้ว่า $(p \wedge q) \Rightarrow (p \vee q)$ เป็น Tautology

นั่นคือ ข้อความ "ถ้าแดงขยับและแดงรำรวยแล้วแดงยอมขยับหรือรำรวย" เป็น

Tautology

เจดยแบบฝึกหัดเสริมทักษะที่ 1.3

ข้อ 1

จาก ถ้านายดำกินส้มแล้ว นายดำจะไม่เป็นหวัด

แต่นายดำไม่กินส้ม

สรุป นายคำจะเป็นหวัด

ตอบ เป็นการสรุปที่ไม่ถูกต้อง

แนวการพิจารณา

ให้ p แทนข้อความ "นายคำกินส้ม"

q แทนข้อความ "นายคำไม่เป็นหวัด"

ดังนั้น การสรุปตามโจทย์ ข้างบนก็คือ

จาก $p \Rightarrow q$

กับ $\sim p$

สรุป $\sim q$

เราจะพิจารณาข้อความ

$((p \Rightarrow q) \wedge \sim p) \Rightarrow \sim q$ ว่าเป็น Tautology หรือไม่ ?

โดยพิจารณาจากตารางค่าความจริงต่อไปนี้

P	q	$p \Rightarrow q$	$\sim p$	$(p \Rightarrow q) \wedge \sim p$	$\sim q$	$((p \Rightarrow q) \wedge \sim p) \Rightarrow \sim q$
T	T	T	F	F	F	T
T	F	F	F	F	T	T
F	T	T	T	T	F	F
F	F	T	T	T	T	T

ซึ่งจะเห็นว่า ข้อความ $((p \Rightarrow q) \wedge \sim p) \Rightarrow \sim q$ ไม่เป็น Tautology

ดังนั้น การสรุปข้างต้น จึงเป็นการสรุปที่ไม่ถูกต้อง

ข้อ ๒

จาก ถ้าฝนตกแล้วน้ำท่วมกรุงเทพฯ ฯ และ ถ้าน้ำท่วมกรุงเทพฯ ฯ แล้วจระเข้ย่อมติดขัด

สรุป ถ้าฝนตกแล้วจระเข้ย่อมติดขัด

ตอบ เป็นการสรุปที่ถูกต้อง

แนวการพิจารณา

ให้ p แทนข้อความ "ฝนตก"

q แทนข้อความ "น้ำท่วมกรุงเทพฯ ฯ"

r แทนข้อความ "จระเข้ย่อมติดขัด"

ดังนั้น ข้อความตามใจทยข้างบน คือ

จาก $p \Rightarrow q$ และ $q \Rightarrow r$

สรุป $p \Rightarrow r$

เราเขียนสรุป ข้อความดังกล่าวได้เป็น

$$((p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)) \Rightarrow (p \Rightarrow r)$$

เราจะพิจารณาว่า ข้อความ $((p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)) \Rightarrow (p \Rightarrow r)$ เป็น

Tautology หรือไม่ ?

ถ้าเป็น Tautology ก็แสดงว่า ข้อความข้างต้นเป็นการสรุปที่ถูกต้อง

ถ้าไม่เป็น Tautology ก็แสดงว่า ข้อความข้างต้น เป็นการสรุปที่ไม่ถูกต้อง

พิจารณา ข้อความ $((p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)) \Rightarrow (p \Rightarrow r)$ โดยดูจาก

ตารางแสดงค่าความจริงต่อไปนี้

p	q	r	$(p \Rightarrow q)$	$(q \Rightarrow r)$	$(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)$	$p \Rightarrow r$	$((p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)) \Rightarrow (p \Rightarrow r)$
T	T	T	T	T	T	T	T
T	T	F	T	F	F	F	T
T	F	T	F	T	F	T	T
T	F	F	F	T	F	F	T
F	T	T	T	T	T	T	T
F	T	F	T	F	F	T	T
F	F	T	T	T	T	T	T
F	F	F	T	T	T	T	T

ซึ่งจะเห็นว่า ข้อความ $((p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)) \Rightarrow (p \Rightarrow r)$ เป็น Tautology

ดังนั้น การสรุปข้างต้นจึงเป็นการสรุปที่ถูกต้อง

ข้อ 3 เป็นการสรุปที่ถูกต้อง

ข้อ 4 เป็นการสรุปที่ถูกต้อง

ข้อ 5 เป็นการสรุปที่ไม่ถูกต้อง

เฉลยแบบฝึกหัดเสริมทักษะที่ 1.4

ข้อ 1

จากยูนิเวอร์ส คือ $\{1, 2, 3, 4, 5\}$ สำหรับประโยคเปิด $P(x)$ ต่อไปนี้ จงพิจารณา
ดูว่า เซต $\{x \mid P(x)\}$ ประกอบด้วยอะไรบ้าง ? จงเขียนเซตนั้น ๆ โดยการแจงอีลีเมนต์

1.1) $P(x)$ คือ $x^2 - 3x + 0$

วิธีพิจารณา จากโจทย์ เราจะ เห็นว่า $P(x)$ คือ $x^2 > 0$ จะพิจารณาว่า
ฮิสเมนต์ใดบ้างที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส ซึ่ง เมื่อนำมาแทนตัวแปร x ใน $P(x)$ แล้วทำให้ $P(x)$
เป็นจริง

$$\text{จาก } P(x) \text{ คือ } x^2 > 0$$

$$\text{ถ้าแทน } x = 1 \therefore P(x) \text{ คือ } 1^2 > 0 \quad \text{จริง}$$

$$x = 2 \therefore P(x) \text{ คือ } 2^2 > 0 \quad \text{จริง}$$

$$x = 3 \therefore P(x) \text{ คือ } 3^2 > 0 \quad \text{จริง}$$

$$x = 4 \therefore P(x) \text{ คือ } 4^2 > 0 \quad \text{จริง}$$

$$x = 5 \therefore P(x) \text{ คือ } 5^2 > 0 \quad \text{จริง}$$

จะเห็นว่าตัวแปร x ที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส ซึ่งนำมาแทนในประโยคเปิด $P(x)$
แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริง มี $1, 2, 3, 4, 5$

$$\text{ดังนั้น } \{ x | P(x) \} \text{ ก็คือ } \{ 1, 2, 3, 4, 5 \}$$

1.2) $P(x)$ คือ $x^2 + 5x - 6 = 0$

วิธีพิจารณา เราจะหาตัวแปร x ที่สอดคล้องกับประโยคเปิด $P(x)$ อาจทำได้
โดยการแทนค่า ตัวแปร x ด้วยบรรดาฮิสเมนต์ในยูนิเวอร์ส หรืออาจทำได้โดยการแก้สมการ
หาค่า x ที่สอดคล้องกับสมการที่โจทย์กำหนดให้ก็ได้ คือ

$$\text{จาก } x^2 + 5x - 6 = 0$$

$$(x+6)(x-1) = 0$$

$$\therefore x = -6, 1$$

นั่นคือ ค่าของ x ที่สอดคล้องกับสมการ $x^2 + 5x - 6 = 0$ คือ $x = -6, 1$ แต่จะเห็นว่า -6 ไม่ได้อยู่ใน ยูนิเวอร์ส ส่วน 1 นั้น อยู่ใน ยูนิเวอร์ส ดังนั้น เซตของตัวแปร x ที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส ที่สอดคล้องกับประโยคเปิด $P(x)$ คือ 1 เท่านั้น

ดังนั้น $\{x \mid P(x)\}$ ก็คือ $\{1\}$

1.3) $P(x)$ คือ $4x + 1 = x + 3$

วิธีพิจารณา

ในทำนองเดียวกับข้อ 1.2 เราสามารถหาค่าตัวแปร x โดยการแก้สมการและโดยวิธีแทนค่าตัวแปร

วิธีที่ 1 หาค่าตัวแปร x ที่สอดคล้องกับ $4x + 1 = x + 3$ โดยการแก้สมการ

จาก $4x + 1 = x + 3$

$$4x - x = 3 - 1$$

$$3x = 2$$

$$\therefore x = \frac{2}{3}$$

นั่นคือค่าของ x ที่สอดคล้องกับ $P(x) : 4x + 1 = x + 3$ ก็คือ $\frac{2}{3}$

ค่าเดียว ซึ่งไม่ได้อยู่ในยูนิเวอร์ส

ดังนั้น $\{x \mid P(x)\} = \emptyset$ (เซตเปล่า)

หมายความว่า ไม่มีอีลีเมนต์ใด ๆ เลยที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส ที่สอดคล้องกับ $P(x)$

วิธีที่ 2 หาค่าตัวแปร x ที่สอดคล้องกับประโยคเปิด $P(x) : 4x + 1 = x + 3$

โดยการนำอีลีเมนต์ทุกตัวที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส มาแทนลงใน $P(x)$ แล้วดูว่า ตัวแปร x ตัวใดบ้างที่ทำให้ $P(x)$ เป็นจริง แล้วจึงนำเอาบรรดา x เหล่านั้นมาเขียนเป็น $\{x \mid P(x)\}$

	จาก $P(x)$	คือ $4x + 1 = x + 3$	
แทน $x = 1$	$\therefore P(1)$	คือ $4(1) + 1 = 1 + 3$	ไม่จริง
$x = 2$	$\therefore P(2)$	คือ $4(2) + 1 = 2 + 3$	ไม่จริง
$x = 3$	$\therefore P(3)$	คือ $4(3) + 1 = 3 + 3$	ไม่จริง
$x = 4$	$\therefore P(4)$	คือ $4(4) + 1 = 4 + 3$	ไม่จริง
$x = 5$	$\therefore P(5)$	คือ $4(5) + 1 = 5 + 3$	ไม่จริง

ดังนั้น ไม่มี ตัวแปร x ใดเลย ที่อยู่ใน ยูนิเวิร์ส ที่นำมาแทนค่าใน $P(x)$ แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริง

ดังนั้น $\{x | P(x)\} = \phi = \{ \}$ (เซตเปล่า)

1.4) $P(x)$ คือ $x + 1 < 5$

วิธีพิจารณา

	จาก $P(x)$	คือ $x + 1 < 5$	
แทน $x = 1$	$\therefore P(1)$	คือ $1 + 1 < 5$	จริง
$x = 2$	$\therefore P(2)$	คือ $2 + 1 < 5$	จริง
$x = 3$	$\therefore P(3)$	คือ $3 + 1 < 5$	จริง
$x = 4$	$\therefore P(4)$	คือ $4 + 1 < 5$	ไม่จริง
$x = 5$	$\therefore P(5)$	คือ $5 + 1 < 5$	ไม่จริง

ดังนั้น เซตของบรรดาตัวแปร x ที่สอดคล้องกับประโยคเปิด $P(x)$ คือแทนลงใน $P(x)$ แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริง ได้แก่ 1,2,3

ดังนั้น $\{x | P(x)\}$ คือ $\{1,2,3\}$

1.5) $P(x)$ คือ $x + x = 2x^2$

วิธีพิจารณา จะกระทำการหาค่า x โดยการแก้สมการ

$$\text{จาก } x + x = 2x^2$$

$$\therefore 2x^2 - 2x = 0$$

$$x^2 - x = 0$$

$$x(x - 1) = 0$$

$$\therefore x = 0, 1$$

นั่นคือ ตัวแปร x ที่สอดคล้องกับ $P(x) : x + x = 2x^2$ มี 2 ค่า คือ 0 กับ 1 โดย 1 อยู่ใน ยูนิเวอร์ส แต่ 0 ไม่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส

ดังนั้น $\{ x | P(x) \}$ คือ $\{ 1 \}$

ข้อ 2

จาก ยูนิเวอร์ส $= \{ 1, 2, 3 \}$ สำหรับ $P(x)$ ต่อไปนี้ จงพิจารณาว่า $\forall x P(x)$ เป็นจริงหรือเท็จ

2.1) $P(x)$ คือ $x + 1 < 4$

ตอบ $\forall x P(x)$ เป็นเท็จ

แนวการพิจารณา จาก $P(x)$ คือ $x + 1 < 4$ เราจะแทนตัวแปร x ด้วย อีลีเมนต์ ต่าง ๆ ใน ยูนิเวอร์ส ลงในประโยคเปิด $P(x)$ แล้วดูว่า $P(x)$ เป็นจริง ทุกค่า ของ x ไหม ? ถ้าเป็นจริงก็จะกล่าวได้ว่า $\forall x P(x)$ เป็นจริง ถ้ามีบางค่าของ x ที่ทำให้ $P(x)$ เป็นเท็จ ก็จะกล่าวได้ว่า $\forall x P(x)$ เป็นเท็จ

	จาก $P(x)$	คือ $x + 1 < 4$	
เมื่อแทน $x = 1$	$\therefore P(1)$	คือ $1 + 1 < 4$	เป็นจริง
$x = 2$	$\therefore P(2)$	คือ $2 + 1 < 4$	เป็นจริง
$x = 3$	$\therefore P(3)$	คือ $3 + 1 < 4$	เป็นเท็จ

ดังนั้น จะเห็นว่า มีฮิสเมนต์บางตัวที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส คือ 3 เมื่อนำมาแทนตัวแปร x แล้ว ทำให้ $P(x)$ เป็นเท็จ

ดังนั้น $\forall x P(x)$ เป็นเท็จ

2.2) $P(x)$ คือ $x + 1 > 0$

ตอบ $\forall x P(x)$ เป็นจริง

แนวทางการพิจารณา

	จาก $P(x)$	คือ $x + 1 > 0$	
แทน $x = 1$	$\therefore P(1)$	คือ $1 + 1 > 0$	จริง
$x = 2$	$\therefore P(2)$	คือ $2 + 1 > 0$	จริง
$x = 3$	$\therefore P(3)$	คือ $3 + 1 > 0$	จริง

ดังนั้น จะเห็นว่า สำหรับทุก ๆ ฮิสเมนต์ใน ยูนิเวอร์ส เมื่อนำมาแทนตัวแปร x แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริงทั้งหมด

ดังนั้น $\forall x P(x)$ เป็นจริง

2.3) เป็นเท็จ

2.4) เป็นเท็จ

2.5) เป็นเท็จ

ข้อ ๓

สำหรับแต่ละ $P(x)$ ในโจทย์ข้อ ๒ จงพิจารณาว่า $\exists x \supset P(x)$ เป็นจริงหรือเท็จ

3.1) $P(x)$ คือ $x + 1 < 4$

ตอบ $\exists x \supset P(x)$ เป็นจริง

แนวการพิจารณา จาก $P(x)$ คือ $x + 1 < 4$ เราจะแทนตัวแปร x ด้วย
บรรดาฮิสต์เมนต์ใน ยูนิเวอร์ส ลงใน $P(x)$ แล้วพิจารณาว่ามีฮิสต์เมนต์ (อย่างน้อย 1 ตัว
อาจมีหลายตัวก็ได้) ที่แทนตัวแปร x แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริงไหม ๒ ถ้ามีก็กล่าวได้ว่า
 $\exists x \supset P(x)$ เป็นเท็จ ถ้าไม่มีเลยก็กล่าวได้ว่า $\exists x \supset P(x)$ เป็นเท็จ

จาก $P(x)$ คือ $x + 1 < 4$

แทน $x = 1 \dots \therefore P(x)$ คือ $1 + 1 < 4$ **จริง**

เมื่อเราพบว่า มีฮิสต์เมนต์อย่างน้อย 1 ตัวที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส (ในที่นี้มี 1 กับ 2)
ที่นำมาแทนตัวแปร x ใน $P(x)$ แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริง

ดังนั้น $\exists x \supset P(x)$ **เป็นจริง**

3.2) $P(x)$ คือ $x + 1 > 0$

ตอบ $\exists x \supset P(x)$ **เป็นจริง**

แนวการพิจารณา จาก $P(x)$ คือ $x + 1 > 0$

แทน $x = 1 \dots \therefore P(1)$ คือ $1 + 1 > 0$ **จริง**

เมื่อพบว่า มีฮิสต์เมนต์อย่างน้อย 1 ตัวที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส (ในที่นี้คือ 1 นอกจาก
นั้นยังมี 2 และ 3 อีก) ที่นำมาแทนตัวแปร x ใน $P(x)$ แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริง

ดังนั้น $\exists x \supset P(x)$ **เป็นจริง**

3.3) $P(x)$ คือ $4x + 1 = x + 3$

ตอบ $\exists x \uparrow P(x)$ เป็นเท็จ

แนวทางการพิจารณา

	จาก	$P(x)$	คือ	$4x + 1 = x + 3$	
แทน	$x = 1$	\therefore	$P(1)$	คือ $4(1) + 1 = 1 + 3$	เป็นเท็จ
	$x =$	\therefore	$P(2)$	คือ $4(2) + 1 = 2 + 3$	เป็นเท็จ
	$x = 3$	\therefore	$P(3)$	คือ $4(3) + 1 = 3 + 3$	เป็นเท็จ

เราพบว่า ไม่มี ซิสเต็มใดเลยที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส ที่นำมาแทนตัวแปร x ใน $P(x)$ แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริง (คือ ทุกซิสเต็มใน ยูนิเวอร์ส เมื่อนำมาแทนตัวแปร x ใน $P(x)$ แล้ว ทำให้ $P(x)$ เป็นเท็จทั้งหมด)

ดังนั้น $\exists x \uparrow P(x)$ เป็นเท็จ

3.4) เป็นจริง

3.5) เป็นจริง

ข้อ 4

ให้ ยูนิเวอร์ส เป็นเซตของจำนวนเต็ม หรือยูนิเวอร์สคือ $\{---, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, ---\}$ สำหรับแต่ละ $P(x)$ ต่อไปนี้ จงพิจารณาว่า $\forall x P(x)$ เป็นจริงหรือเท็จ

4.1) $P(x)$ คือ $x > 0$

ตอบ $\forall x P(x)$ เป็นเท็จ

แนวทางการพิจารณา

	จาก	$P(x)$	คือ	$x > 0$	
เมื่อแทน	$x = -1$	\therefore	$P(-1)$	คือ $-1 > 0$	เป็นเท็จ

จะพบว่า มีอีลิมেন্টบางตัวที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส เมื่อนำมาแทนตัวแปร x แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นเท็จ (ในที่นี้มี $-1, -2, -3, \dots$)

ดังนั้น $\forall x P(x)$ เป็นเท็จ

4.2) $P(x)$ คือ $x^2 + 1 > 0$

ตอบ $\forall x P(x)$ เป็นจริง

แนวการพิจารณา จะพบว่า สำหรับทุก ๆ อีลิมেন্টใน ยูนิเวอร์ส เมื่อเรานำมาแทนตัวแปร x แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริงทั้งหมด

- คือ แทน $x = -1$ ได้ $P(-1)$ คือ $(-1)^2 + 1 > 0$ **จริง**
- แทน $x = -2$ ได้ $P(-2)$ คือ $(-2)^2 + 1 > 0$ **จริง**
- unu $x = 0$ ได้ $P(0)$ คือ $(0)^2 + 1 > 0$ **จริง**
- unu $x = 1$ ได้ $P(1)$ คือ $(1)^2 + 1 > 0$ **จริง**

ฯลฯ

ดังนั้น $\forall x P(x)$ เป็นจริง

4.3) เป็นเท็จ

4.4) เป็นเท็จ

4.5) เป็นเท็จ

ข้อ 5

สำหรับแต่ละ $P(x)$ ในข้อ 4 จงพิจารณาว่า $\exists x P(x)$ เป็นจริงหรือเท็จ

5.3) $P(x)$ คือ $x > 0$

ตอบ $\exists x P(x)$ เป็นจริง

แนวการพิจารณา

จาก $P(x)$ คือ $x > 0$ เราจะแทนตัวแปร x ด้วย บรรดาอีลีเมนต์ใน
ยูนิเวอร์ส ลงใน $P(x)$ แล้วพิจารณาว่า มีอีลีเมนต์ที่แทนตัวแปร x ลงใน $P(x)$ แล้วทำ
ให้ $P(x)$ เป็นจริงไหม ? (ถ้ามีต้องมียอย่างน้อย 1 อีลีเมนต์) ถ้ามีก็กล่าวว่า $\exists x \uparrow P(x)$
เป็นจริง ถ้าไม่มีเลย ก็กล่าวว่า $\exists x \uparrow P(x)$ เป็นเท็จ

จาก $P(x)$ คือ $x > 0$

แทน $r = 2$. \therefore $P(2)$ คือ $2 > 0$ จริง

ฯลฯ

ดังนั้น $\exists x \uparrow P(x)$ เป็นจริง

5.2) $P(x)$ คือ $x^2 + 1 > 0$

ตอบ $\exists x \uparrow P(x)$ เป็นจริง

แนวการพิจารณา

จาก $P(x)$ คือ $x^2 + 1 > 0$

แทน $x = 1$. \therefore $P(1)$ คือ $1^2 + 1 > 0$ จริง

ฯลฯ

ดังนั้น $\exists x \uparrow P(x)$ เป็นจริง

5.3) $P(x)$ คือ $x + x = x$

ตอบ $\exists x \uparrow P(x)$ เป็นจริง

แนวทางการพิจารณา

จาก $P(x)$ คือ $x+x = x$

แทน $x = 0$ ∴ $P(0) = 0+0 = 0$ **จริง**

ดังนั้น $\forall x \rightarrow P(x)$ **เป็นจริง**

5.4) $P(x)$ คือ $x^2 < 0$

ตอบ $\exists x \rightarrow P(x)$ **เป็นเท็จ**

แนวทางการพิจารณา

จาก $P(x)$ คือ $x^2 < 0$

แทน $x = -1$ ∴ $P(-1)$ คือ $(-1)^2 < 0$ **เป็นเท็จ**

แทน $x = -2$ ∴ $P(-2)$ คือ $(-2)^2 < 0$ **เป็นเท็จ**

แทน $x = 0$ ∴ $P(0)$ คือ $0^2 < 0$ **เป็นเท็จ**

แทน $x = 1$ ∴ $P(1)$ คือ $1^2 < 0$ **เป็นเท็จ**

ฯลฯ

เราจะพบว่า ไม่มีฮิสเมนต์ใดเลยที่อยู่ใน ยูนิเวอร์ส (คือจำนวนเต็ม) ที่แทน ตัวแปร x แล้วทำให้ $P(x)$ เป็นจริง

ดังนั้น $\forall x \rightarrow P(x)$ เป็นเท็จ

5.5) $P(x)$ คือ $x \neq x$

ตอบ $\forall x \rightarrow P(x)$ เป็นเท็จ